

TÜRKİYE'DE VE YÜKSELEN PİYASA EKONOMİLERİNDE KİŞİ BAŞINA REEL HÂSILA PERFORMANSI GELİŞİMİ

Naib ALAKBAROV¹

Atıf/©: Alakbarov, N. (2018). Türkiye'de ve yükselen piyasa ekonomilerinde kişi başına reel hâsıla performansı gelişimi, *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(3), 2087-2110. doi: 10.17218/hititsosbil.454190

Özet: Kişi Başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla ülkelerin gelişmişlik seviyelerinin belirlenmesinde sık kullanılan ölçütlerden birisidir. Bu ölçüt aynı zamanda uluslararası gelişmişlik seviyelerinin karşılaştırılmasında kullanılan önemli endekslerden olan İnsani Gelişme Endeksi'nin alt ölçütlerinden birisidir. Bu ölçüt aynı zamanda Dünya Bankası tarafından ülkelerin gelişmişlik seviyelerinin gruplandırılmasında da kullanılmaktadır. Nominal ve reel olarak farklı şekillerde hesaplanabilen bu değer, farklı veri tabanlarından elde edilebilmektedir. Türkiye'nin Kişi Başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hâsılası (hem nominal hem de reel olarak) ne kadardır? Bu değer dönemler itibarıyla nasıl değişmiştir? Türkiye ile aynı grupta değerlendirilen diğer ülkelerde 1980-2014 döneminde Kişi Başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla (hem nominal hem de reel olarak) ne kadar olmuştur? Bu çalışma bu sorulara cevap aramaktadır. Araştırma bulgularına göre Türkiye'nin dünya ekonomisine paralel bir ekonomik büyüme performansı gösterdiği görülmektedir. Bunun yanı sıra Türkiye'nin ekonomik büyüme performansının önemli ölçüde inişli çıkışlı seyir izlediği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Ekonomik Büyüme, Kişi Başına Reel Gayri Safi Yurtiçi Üretim, Ekonomik Kalkınma, Yükselen Piyasa Ekonomileri*

The Real Income per Capita Performance Development in Turkey and Emerging Market Economies

Citation/©: Alakbarov, N. (2018). The real income per capita performance development in Turkey and emerging market economies, *Hitit University Journal of Social Sciences Institute*, 11(3), 2087-2110. doi: 10.17218/hititsosbil.454190

Abstract : Per Capita Gross Domestic Production is one of the criteria used in determining the development levels of countries. This criterion is one of the sub-criteria of the Human Development Index, which is one of the most important indices used in the comparison of international development levels. This criterion is one of the criteria taken into account by the World Bank in the grouping of countries' development levels. This value can be calculated from different statistical bases, which can be calculated in different forms, both nominal and real. How much is Turkey's per capita Gross Domestic Product (in nominal and real terms)? How has this value changed over time? Comparing Turkey to other countries in the same group during the period 1980-2014, how much has the per capita Gross Domestic Product (in real terms) increased? This study is seeking answers to these questions. According to the findings it is seen that Turkey's economic growth performance showed a parallel to world economy. As well as Turkey's economic growth followed a fluctuating course in this period.

Makale Geliş Tarihi: 17.08.2018.

Makale Kabul Tarihi: 14.11.2018

26-28 Nisan 2018 tarihinde Nevşehir'de düzenlenen 4th International Conference on "Social and Economic Impacts of Globalization" konferansında sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Uşak Üniversitesi, İ.İ.B.F. Fakültesi, İktisat Bölümü, naib.alakbarov@usak.edu.tr.

Keywords: Economic Growth, Per Capita Gross Domestic Production, Economic Development, Emerging Market Economies

1. GİRİŞ

1980 yılı Türkiye açısından önemli dönüşümlerin yaşandığı bir yıl olmuştur. Türkiye’de 1980’lerde başlayan dışa dönük sanayileşmeye ve ekonomide liberalleşmeye dayalı ekonomi politikaları çerçevesinde ithal ikameci sanayileşme stratejisi yerine, ihracata dayalı sanayileşme stratejisine geçilirken, yeni stratejinin bir gereği olarak, ekonominin rekabet gücü artırılmaya çalışılmış ve bu amaca yönelik politikalar uygulanmıştır. Türkiye bu dönemde bazı yıllarda ekonomik krizler yaşasa da önemli atılımlar gerçekleştirmiş, önemli ekonomik büyüme sağlamıştır.

1980 sonrası dönem değerlendirildiğinde, hem 5 Nisan 1994, hem de Kasım 2000 ve Şubat 2001 krizlerin ortak özelliğinin mali piyasalarda yaşanmış olduğu görülmektedir. Bankacılık, döviz ve likidite krizleri olarak ortaya çıkan bu krizlerin önlenmesi ve ekonominin istikrara kavuşturulması için öncelikle kısa vadeli istikrar politikaları izlenmiştir. IMF destekli bir dizi tedbirler uygulamaya konularak enflasyonu hızla düşürmek, ekonomik istikrarı sağlamak, yapısal reformları gerçekleştirerek, sürdürülebilir bir ekonomik büyüme yaratmak amaçlanmaktadır (Fırat, 2009).

Türkiye’nin 22 Şubat 2001’de dalgalı kur sistemine geçmesiyle birlikte, 15 Mayıs 2001’de IMF yönetimine yeni bir niyet mektubu açıklanmıştır. Özellikle bankacılık sisteminin güçlendirilmesine yönelik yapısal reform unsurlarını taşıyan “ Turkey’s Transition Program: Strengthening the Turkish Economy” (Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı) programı ile Türkiye ekonomisinin güçlendirilmesi amaçlanmıştır (Ertuğrul ve Yeldan, 2003, s.54).

Tablo 1. Güçlü Ekonomiye Geçiş Programının Özellikleri

PROGRAMIN UNSURLARI	PROGRAMIN HEDEFLERİ	PROGRAMIN UYGULAMA ARAÇLARI	PROGRAMIN SONUÇLARI
Yapısal Yenilemeler	TCMB’nin özerkliği ve piyasa ekonomisinin düzenlenmesi	TCMB Kanunu, doğal tekellere ve ağ endüstrilerine yönelik düzenleyici kurum yasaları	Telekomünikasyon, Tütün, şeker Üst Kurullarının oluşturulması
Bankacılık Sistemi Reformları	Sağlam bankacılık sistemi rasyolarının oluşturulması	Bankacılık kanunu	BDDK’nın kurulması, TMSF’ye işlerlik kazandırılması
Faiz ve Kambiyo Politikaları	Yatırımcılar için orta vadeli perspektif sağlanması	Kur sistemleri	Dalgalı kur sistemine geçilmesi, yönetimli dalgalanma, örtülü kur çıpasının uygulanması
Ekonomik Büyüme Stratejileri	Sıkı maliye politikası, anti enflasyonist yaklaşım, istikrarlı ekonomik büyüme	Yüksek Oranlı Faiz Dışı Fazla, Cari Açık/Milli Gelir Oranın kontrolü ve finansmanı	Düşük kur politikasıyla oluşan cari açığın dış borçlanma rakamlarına yansması

Kaynak: Taşar (2010)

Birinci aşamada finansal kesimin kontrol altına alınacağı, ikinci aşamada dış açık ve enflasyonla mücadele için önlemlerin uygulanacağı ve son aşamada ise yapısal reform uygulamalarıyla büyüme hızının artırılacağı açıklandığı Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı ile Türkiye ekonomisinde yapısal dönüşümün sağlanması amaçlanmıştır (Uygur, 2001).

Alman Merkez Bankası (Deutsche Bundesbank) tarafından yayınlanan 2017 Ekim raporunda gelişmekte olan ülkelerdeki döviz kuru değişimleri ile küresel likidite arasında ilişki araştırılmış ve özellikle gelişmekte olan ülkelere 2000’li yılların başından itibaren gözlemlenen yüksek sermaye girişlerinin (küresel likidite artışının) bu ülkelerin döviz kuru üzerinde önemli etki yaratarak ülkelerin para birimlerinin değer kazanmasına sebep olduğu ortaya koyulmuştur.

2002 sonrası dönem incelendiğinde, bu dönemin en önemli özelliğinin ucuz dövizin ortaya koyduğu spekülasyon sermaye girişlerine bağlı gerçekleşen hızlı büyüme olduğu görülmektedir. Spekülasyon yönlü büyüme olarak ifade edilen bu büyüme süreci iktisat literatüründe istikrarsız ve sürdürülemez nitelikli büyümeyi ifade etmektedir (Kolsuz ve Yeldan, 2014). Kolsuz ve Yeldan (2014)’e göre spekülasyon yönlü büyüme modeli ile birlikte Türkiye’de yatırım ve kaynak dağılımının reel sektörden hizmetler sektörlerine kaymasıyla sanayi sektörü ivme kaybetmiştir². Yurt dışından gelen kaynaklar doğrudan sermaye yatırımları olarak değil, esasen kısa dönemli yatırımlar şeklinde gerçekleşmiş ve buna bağlı olarak dövizin değeri giderek ucuzlamıştır (TL değer kazanmıştır). Döviz kurundaki ucuzlamaya bağlı olarak Türkiye ekonomisinin ithalata bağımlılığı artmıştır ve diğer yandan da artan tüketim talebi sonucunda ulusal tasarruf oranı giderek azalmıştır (Kolsuz ve Yeldan, 2014).

Göcen (2017), 1990-2015 dönemi için Türkiye ekonomisinin büyüme performansına ilişkin yaptığı çalışmada 2001 krizi sonrasında büyüme performansında yabancı kaynak kullanımının arttığını ortaya koymaktadır. Bu bağlamda değerlendirecek olursak, özellikle 2002-2008 döneminde yükselen piyasa ekonomilerine yönelik yüksek sermaye girişlerinin yaşandığı görülmektedir (Gupta, 2016; Suttle ve diğerleri, 2013). Buna ilave olarak Amerika Merkez Bankası, İngiltere Merkez Bankası, Japonya Merkez Bankası ve Avrupa Merkez Bankası tarafından uygulanan niceliksel parasal genişleme politikaları yükselen piyasa ekonomilerine uluslararası piyasalarda fon bulma kolaylığı sağlamıştır³.

İsmihan (2008) tarafından yapılan çalışmada 1960-2006 dönemi için makroekonomik istikrarsızlığın Türkiye’de büyüme potansiyeli üzerindeki etkisi incelenmiş ve Türkiye ekonomisinde 1970’li yılların ortasından 2001 yılına kadar geçen sürede yaşanan kronik istikrarsızlıkların Türkiye’nin potansiyel büyüme performansı açısından olumsuz etki oluşturduğu sonucuna varılmıştır. Bunun yanı sıra 2002-2006 döneminde gerçekleşen yüksek büyüme performansının oluşmasında makroekonomik istikrarsızlıktaki azalmanın önemli payı olduğu üzerinde durulmuştur. Fakat kalıcı bir yüksek büyüme performansı elde etmek için hem fiziki hem de beşeri sermaye oluşumunun hızlandırılması gerektiğinin önemine değinilmiştir.

² TÜİK tarafından yapılan açıklamada 1998 yılında imalat sanayinin payı %22,3 iken, 2017 yılında %17,6 olmuştur.

³ Niceliksel Parasal Genişleme Politikaları için daha ayrıntılı bakınız: Christian Rickens (2015), Quantitative Easing Staatsanleihenkaufe - wer hat's vorgemacht? <http://www.spiegel.de/wirtschaft/soziales/staatsanleihen-programme-anderer-notenbanken-a-1014432.html> (07.02.2016).

Tablo 2. Türkiye Ekonomisi'nde Dönemler İtibariyle Büyüme Hızları, 1923-2014

Dönemin Yapısal Nitelikleri	Kapsanan Yıllar	Ortalama Yıllık Büyüme, %
Tüm Cumhuriyet Sonrası Dönem;	1923 - 2014	4.48
1. II. Dünya Savaşı Öncesi ve Sonrası;	1923-1960	4,6
2. Planlamacı ve İthal İkameci Sanayileşme;	1961-1979	5,2
3. Dışa Açılım ve Yeniden Yapılanma;	1980-2014	4,16
3a. Özal'lı Yıllar;	1980-1988	5,2
3b. Finansal Serbestleştirme ve Denetimsiz Kamu Açıkları;		
3c. IMF Yakından İzleme ve Sonrası;	1989-1997	4,8
3d. AKP dönemi;	1998-2012	3,8
	2003-2014	4,57

Kaynak: Kolsuz ve Yeldan (2014) esas alınarak rakamlar güncellenmiştir.

Türkiye'nin büyüme performansı incelendiğinde dalgalı bir seyir izlediği görülmektedir. Türkiye'nin 90 yıllık uzun dönem trend büyümesi yıllık ortalama %4,5 seviyesinde olduğu, 2009 krizinin ekonomik büyüme üzerinde olumsuz etkisinin önemli boyutta olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, 2003-2014 yılları arasındaki ortalama büyüme hızının %4,6 ile trend değerini yakaladığı görülmektedir (Sungur, 2015).

Bu anlamda 10'ar yıllık dönemler bakıldığında, cari fiyatlarla ABD doları cinsinden Türkiye'de GSYH'nin 1980 yılında 68.789.289.565,74 Milyar dolar, 1990 yılında 150.676.291.094,21 Milyar dolar, 2000 yılında 266.567.532.789,51 Milyar dolar, 2010 yılında 731.168.051.903 dolar olmuştur. 2014 yılında ise Türkiye'de GSYH'nin 798.429.233.036,33 dolar olduğu görülmektedir. Kişi başına düşen GSYH (KBGSYH) değerleri incelendiğinde ise, cari fiyatlarla ABD Doları cinsinden 1980 yılında 1566, 75 Dolar; 1990 yılında 2790,58 Dolar; 2000 yılında 4215,03 Dolar; 2010 yılında 10111,19 Dolar olduğu görülmektedir. 2014 yılında ise KBGSYH'nin 10514,8 Dolar olduğu görülmektedir (World Development Indicators, 2017).

2. İKTİSADİ BÜYÜME KAVRAMI

İktisadi büyüme, genel anlamda tanımlayacak olursak bir ülkenin belirli bir dönemde üretim hacminin artması olarak ifade edilmektedir. Bu bağlamda değerlendirecek olursak bir ülkenin genellikle bir yıl içinde üretim kapasitesinde veya reel GSYH'de görülen ve sayısal olarak ölçülebilen reel artışlar iktisadi büyüme olarak kabul edilmektedir. Kişi başına gelir açısından bakıldığında iktisadi büyüme, hem bir toplumdaki ekonomik faaliyetlerin ölçeğinde meydana gelen artışı hem de kişi başına gelir artışını ifade etmektedir (Arthur, 1964).

İktisadi büyümenin iki temel sebebi vardır: 1) toplam talepte kayma ve 2) Toplam arzın artması, yani üretim kapasitesinin artması. Kısa dönemde toplam talepteki artış ekonomik büyümeye neden olmaktadır. Eğer ekonomide atıl kapasite varsa, bu durumda toplam talep artışı reel GSYH artışına sebep olacaktır. Toplam talep artışına sebep olan faktörler şu şekilde sıralanabilir:

- ücretlerin artması;
- kamu harcamalarının artması;
- ulusal paranın değer kaybetmesi ve ihracat talebinin artması;

d) daha düşük vergi oranları harcanabilir kişisel gelirin artmasına ve böylelikle tüketim harcamalarının artmasına sebep olması;

e) artan tüketici güveninin tüketim harcamalarını artırması;

f) konut fiyatlarının artması sonucu pozitif servet etkisi sebebiyle konut sahiplerinin daha fazla harcama yapmaları.

Uzun dönemli ekonomik büyüme ise üretim kapasitesinin (uzun dönemli toplam arz eğrisinin sağa kayması) ve aynı zamanda toplam talep eğrisinin sağa kayması ile oluşmaktadır. Uzun dönemli ekonomik büyümeye sebep olan faktörler ise şöyle sıralanabilir:

a) Yeni fabrika yapımı veya yeni altyapı yatırımları şeklinde sermaye birikiminin artması;

b) doğum veya göç sebebiyle işgücü faktörü arzının artması;

c) yeni doğal kaynakların bulunması;

d) sermaye ve emek faktörünün verimliliğinin artıracak olan teknolojik gelişmeler⁴. Bu bağlamda iktisadi büyüme, makroekonomik açıdan arz cephesinde belirlenmektedir. Bu durum uzun dönemli arz eğrisinin ya da üretim olanakları eğrisinin sağa kayması ile sağlanabilmekte ve bu da ekonomik büyüme olarak kabul edilmektedir. Kişi başına reel gelirde meydana gelen artışın büyüme olarak nitelendirilebilmesi için, bu artışın geçici olmaması, yani sürekli olması gerekir (Erdoğan, 2013).

Buna ilave olarak, uzun vadeli büyüme ve temel makro iktisadi konulardan biri olan ve para ve maliye politikalarının reel hâsıla üzerindeki kısa dönem etkililiği anlamına gelen kısa vadeli büyüme meselesini birbirinden ayırmak gerekir. Bir ekonomideki kısa ve uzun vadeli reel çıktı büyümesini birbirinden ayırtmak teorik olarak zor olmamaktadır. Bir ülkenin üretim olanakları eğrisinin veya uzun dönem toplam arz eğrisinin belirleyicilerinin miktar ve kalitesinin sabit olduğunu ve ekonomide tam ve/veya etkili çalışma durumu olmadığını varsayalım. Özellikle toplam talebi artırıcı politikalar sayesinde ekonominin ne ölçüde tam istihdam üretim düzeyine doğru itilebileceği araştırılırsa, bu bir kısa vadeli büyüme analizi olarak değerlendirilebilir. Aynı ekonomide tam ve etkili istihdam koşullarının sağlanmış olduğu varsayılırsa, üretim olanakları veya uzun dönem toplam arz eğrisi üzerinde bulunduğu ve bu eğrileri dışarı kaydıracak kurumlar, üretim faktörleri ve teknoloji gibi temel faktörler ve ilgili iktisat politikalarının analiz edildiği anlaşılmaktadır. Bu durumda uzun vadeli büyüme analizinden bahsedilmektedir (Kibritçioğlu, 2013).

Türkiye ekonomisinin büyüme hızının 2000’li yıllarda ne olduğu konusunda önemli tartışmalardan biri ünlü iktisat profesörü Dani Rodrik ile dönemin Maliye Bakanı Mehmet Şimşek arasında sosyal medya üzerinden yaşanmış olan tartışmadır (Kibritçioğlu, 2013). Bu tartışma Kibritçioğlu (2013) tarafından aşağıdaki şekilde verilmektedir:

Laura Wells
@wellsla
15.06.2013 13:06

#TheEconomist: this week’s CORRECTION: #Turkey GDP/capita
hasn’t tripled in past 10 years - in real terms +43%
<http://goo.gl/Z36ld>

Kaynak: <http://goo.gl/NSgqQ>

⁴ Causes of economic growth, <http://www.economicshelp.org/macroeconomics/economic-growth/causes-economic-growth/> (12.02.2017).

Dani Rodrik
@rodrikdani
15.06.2013 13:09

Priceless. "@wellsla The Economist: this week's CORRECTION:
#Turkey GDP/capita
hasn't tripled in past 10 years <http://goo.gl/O6p9P>"
Correction: In last week's briefing, we said that Turkey's GDP per
person had
tripled in the past ten years. This was true only in nominal terms. In
real terms,
GDP per person has risen by just 43%. Sorry.

Kaynak: <http://goo.gl/80rbI>

Mehmet Şimşek
@memetsimsek
15.06.2013 15:29

Only if it was correct! Turkey's GDP rose to \$786 billion from \$230
bn in 2002 (\$198bn
in 1990)... Up 3.5 folds@rodrikdani@wellsla
Kaynak: <http://goo.gl/DAS67>

Can Cemgil
@CanCemgil

15.06.2013 15:30

@memetsimsek@rodrikdani@wellsla Mr. Minister, are you sure you
know the meaning of the term 'nominal'?

Kaynak: <http://goo.gl/UduSD>

Mehmet Şimşek
@memetsimsek

15.06.2013 15:40

International per capita GDP comparisons are made in US dollar
terms. Per capita GDP has tripled in
Turkey@CanCemgil@rodrikdani@wellsla

Kaynak: <http://goo.gl/RV7Kf>

Dani Rodrik
@rodrikdani

15.06.2013 15:44

I'm sure Minister Şimşek knows the difference between nominal and
real. In real
terms, GDP is up by 63% not 350% <http://goo.gl/pgGOI> +

Kaynak: <http://goo.gl/DBYWx>

Dani Rodrik
@rodrikdani

15.06.2013 15:47

But not in nominal dollars when comparing changes over time.
Frankly, shame on
you@memetsimsek

Kaynak: <http://goo.gl/CGIyY>

Mehmet Şimşek
@memetsimsek

15.06.2013 15:53

Shame on you! Your personal issues should not get in the way of
appreciating
progress in this country!@rodrikdani

Kaynak: <http://goo.gl/gy4ET>

Mehmet Şimşek
@memetsimsek

15.06.2013 15:50

I've worked as an economist for top global investment banks & int'l
institutions for
over 15 years, never used real per capita GDP!@wellsla

Kaynak: <http://goo.gl/3jI5i>

Dani Rodrik
@rodrikdani

15.06.2013 15:58

Previous tweet is self-explanatory.

Kaynak: <http://goo.gl/WafOH>

Türkiye Cumhuriyeti’nin Maliye Bakanı ile dünyaca ünlü bir Türk iktisat profesörü arasında internet ortamında herkese açık bir biçimde yaşanan bu sert tartışma, doğal olarak (sosyal) medyada geniş yankı buldu. Bakan Mehmet Şimşek, daha sonra (19.6.2013) ekonomi köşe yazarları Uğur Gürses’in (2013.06.18, bkz.: <http://goo.gl/v09um>) ve Ege Cansen’in (2013.06.19, bkz.: <http://goo.gl/KoOHV>) Rodrik’i destekleyen eleştirel birer yazısı üzerine tartışmayı tekrar (yeni Türkçe tweet’lerle) canlandırdı:

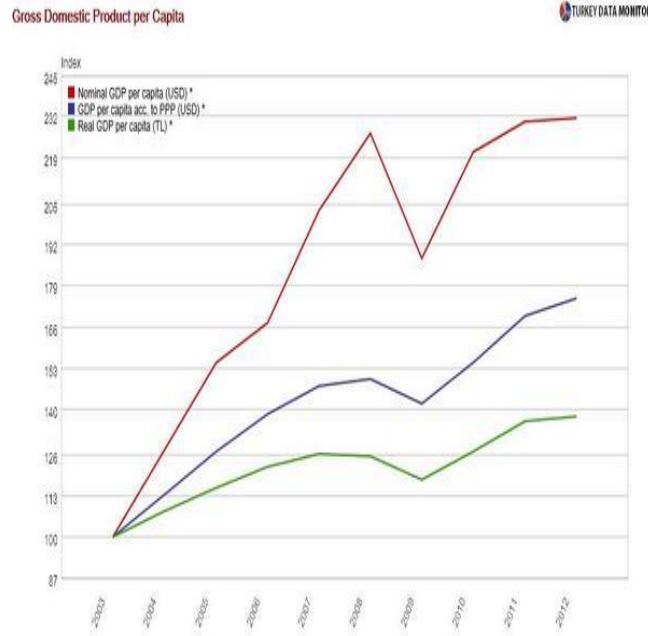
Uğur Gürses @ugurses 19.06.2013 02:02	Bakan Şimşek karşılaştırma hatası yaptı ve konuyu tartışılan yerden uzaklaştırmaya çalışarak hâlâ hatasında ısrar ediyor. Kaynak: http://goo.gl/DNU8U
Asaf Savaş Akat @AS_Akat 19.06.2013 09:49	Dani Rodrik ve Mehmet Şimşek - Ege CANSSEN - Hürriyet http://goo.gl/DARYw@hurriyet aracılığıyla Kaynak: http://goo.gl/H1Xky
Mehmet Şimşek @memetsimsek 19.06.2013 10:50	Sabit fiyatlarla kişi başı milli gelirin 3 kat atmadığı açık. Zaten tartıştığımız konu o değil...@AS_Akat@rodrikdani@Hurriyet Kaynak: http://goo.gl/zMZh
Mehmet Şimşek @memetsimsek 19.06.2013 10:56	Dolar bazında Türkiye’de kişi başı milli gelirin 3 kat arttığı da inkar edilemez...@AS_Akat@rodrikdani@Hurriyet Kaynak: http://goo.gl/WBF8q
Mehmet Şimşek @memetsimsek 19.06.2013 10:59	Bu artışta kur hareketlerinin etkisi de açık.TL’deki değerlemeyi mümkün kılan verimlilik artışı tesadüf değil@AS_Akat@rodrikdani@Hurriyet Kaynak: http://goo.gl/HhUlj
Mehmet Şimşek @memetsimsek 19.06.2013 11:00	Hükümetimizin yaptığı yapısal reformlar ve yatırımlar verimliliği artırarak k artışını sağlamıştır@AS_Akat@rodrikdani@Hurriyet Kaynak: http://goo.gl/Aamm3
Mehmet Şimşek @memetsimsek 19.06.2013 11:02	90’lı yıllarda ortalama büyüme %3’ün biraz üzerinde. Toplam faktör verimliliğinin katkısı %10 civarında@AS_Akat@rodrikdani@Hurriyet Kaynak: http://goo.gl/1gQmF
Mehmet Şimşek @memetsimsek 19.06.2013 11:03	2003-12 döneminde ortalama büyüme %5.1, ve toplam faktör verimliliğinin katkısı %40 civarı...@AS_Akat@rodrikdani@Hurriyet Kaynak: http://goo.gl/PXecA
Mehmet Şimşek @memetsimsek 19.06.2013 11:05	Dolar cinsinden GSYH 1990’da 198 milyar, 2002’de 230 milyar, 2012 786 milyar... Bunu inkar etmek mümkün mü?@AS_Akat@rodrikdani@Hurriyet Kaynak: http://goo.gl/vwMsy
Yaşar Erdinç @yerdinc65 19.06.2013 11:06	@memetsimsek@AS_Akat@rodrikdani@Hurriyet Peki krizin yarattığı verimlilik artışı toplam verimlilik artışının yüzde kaçını açıklar? Kaynak: http://goo.gl/f591G
Uğur Gürses @ugurses 19.06.2013 11:06	Milli gelirdeki artış oranı ne? Şimşek’in karşılaştırması nerede hatalı? http://wp.me/p39sjx-6U Kaynak: http://goo.gl/v09um
Yaşar Erdinç @yerdinc65 19.06.2013 11:09	@memetsimsek@AS_Akat@rodrikdani@Hurriyet Bu hesapla Japonya 2011’de ciddi büyümüştür. (Kaynak: Ege Cansen) Japonların kafası çalışmıyor Kaynak: http://goo.gl/VNIQj

Mehmet Şimşek
@memetsimsek
19.06.2013 11:09

2000 yılında Türkiye’de kişi başı milli gelir Avrupa Birliği ortalamasının %30’u civarındaydı. 2012’de %56’ya çıktı <http://goo.gl/5xqTD>
Kaynak:
<http://goo.gl/dIUtt>

Emre Deliveli
@EmreDeliveli
19.06.2013 11:25

@memetsimsek Raporda satın alma gücü (PPP) ayarlanmış. Türkiye için 2003’den beri 3 değişik şekilde GDP/capita, 2003=100 <http://goo.gl/cex13>

Kaynak: <http://goo.gl/DbWMe>

Mehmet Şimşek
@memetsimsek
19.06.2013 11:35

Sabit fiyatlarla GSYH artış oranından bahsetmiyoruz ki!
@ugurses
@rodrikdani@wordpressdotcom
Kaynak: <http://goo.gl/OeQII>

Mehmet Şimşek
@memetsimsek
19.06.2013 11:37

Basit bir soru: Dünyada kişi başı milli gelir karşılaştırmaları sabit fiyatlarla mı yapılıyor?
@ugurses@rodrikdani@wordpressdotcom
Kaynak: <http://goo.gl/Uq9N3>

Mehmet Şimşek
@memetsimsek
19.06.2013 11:40

Hangi ölçüyü kullanırsanız, kullanın! Türkiye, AK Parti döneminde zenginleşmiştir...
@ugurses@rodrikdani@wordpressdotcom
Kaynak: <http://goo.gl/JfCzD>

Mehmet Şimşek
@memetsimsek
19.06.2013 11:41

AK Parti hükümetleri döneminde gelişmiş ülkelerle milli gelir farkı azalmıştır...
@ugurses@rodrikdani@wordpressdotcom
Kaynak: <http://goo.gl/6Z1ji>

Mehmet Şimşek
@memetsimsek
19.06.2013 11:42

Türkiye’nin makroekonomik temelleri sağlamlaşmıştır! Bir çok yapısal sorun çözülmüştür
@ugurses@rodrikdani@wordpressdotcom
Kaynak: <http://goo.gl/e1M2Q>

Emre Deliveli @EmreDeliveli 19.06.2013 11:47	@memetsimsek@ugurses@rodrikdani Bir sene için PPP ayarlanarak y apılıyor. Zaman icinde panel bakarken ise her metodun dezavantajları var Kaynak: http://goo.gl/GJSTf
Dani Rodrik @rodrikdani 19.06.2013 10:41	Here’s useful figures on Turkey’s economic performance under Erdogan, relative to comparators and its own past http://goo.gl/EFr8E Kaynak: http://goo.gl/smKKE
Dani Rodrik @rodrikdani 20.06.2013 13:51	Some notes on Turkish economic growth over the last decade http://goo.gl/dsNs4 Kaynak: http://goo.gl/MG000
Dani Rodrik @rodrikdani 20.06.2013 17:38	Wow. Turkish Lira at 1.94/\$. Income down by more than 4 percent in one week following FinMin Mehmet Şimşek’s logic. Kaynak: http://goo.gl/hFRR1

Kaynak: Kibritçioğlu (2013).

Gürses (2013) konu ile ilgili yazısında cari fiyatlarla büyüme oranının hesaplanmasını yanlış bulmakta ve şöyle bir hesaplama yapmaktadır:

“2002’deki GSYH’nın 100 olduğunu ve 2012 yılına kadar ekonomik büyümenin her yıl sıfır olduğunu kabul edelim. 2002-2012 arasındaki birikimli enflasyon yüzde 142 olmuş. 2002-2012 arasında dolar kurundaki değişim ise sadece yüzde 9.2 olmuş. Şimdi milli geliri dolar cinsinden hesaplayalım...”

2002=100, TL/dolar= 1.6345 GSYH=100/1.6345= **61.1**
2012=242, TL/dolar=1.7826 GSYH=242/1.7826= **135.7**

Görüldüğü gibi; 10 yıl boyunca sıfır büyümeye sahip olan, ama yıllık ortalama yüzde 10.5’e yakın enflasyonu olan bir ülkede cari fiyatlarla GSYH ‘büyüyecektir’. Döviz kuru da yavaş seyretmişse (enflasyondan daha düşük bir artış oranına sahipse) nominal milli gelirin dolar karşılığı da büyümüş olacaktır. Örnekte olduğu gibi. Ekonomi hiç büyümemişken, enflasyon ve kur etkisiyle GSYH iki katından fazla büyümüş görünmektedir”.

Cansen (2013) konu ile ilgili yaptığı açıklamada şöyle bir açıklama yapmaktadır: “... gelir oluşumu, fizikseldir. Dolarla, Avroyla ölçünce parasal/sayısal ifade değişir ama **“artış oranı”** değişmez....”.

Bu çalışma ile bir anlamda bu soruya da cevap verilmesi amaçlanmaktadır.

3. VERİ VE ÜLKE GRUBU

İktisat kitaplarından da bilindiği gibi Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) iki şekilde hesaplanmaktadır. Bunlardan birincisi nominal fiyatlarla GSYH, ikincisi ise reel fiyatlarla GSYH’dır (Reel Gayri Safi Yurtiçi Hasıla - RGSYH). Nominal fiyatlarla GSYH cari yılın fiyatlarını dikkate alırken, RGSYH ile ise fiyat değişimleri elimine edilmekte ve sabit fiyatlarla hesaplama yapılmaktadır. Kalkınmanın en önemli göstergelerinden olan Kişi Başına GSYH değerlerini de bu

bağlamda değerlendirdiğimizde farklı şekillerde hesaplanabilir. Bunlardan birincisi cari fiyatlarla hesaplanmış GSYH ve cari döviz kuru dikkate alınarak yapılan hesaplamadır. Diğer hesaplamada ise sabit fiyatlarla hesaplanmış GSYH değerleri belli bir baz yılı döviz kuru dikkate alınarak yapılan hesaplamadır. Bu son yapılan KBGSYH değeri ise sabit fiyatlarla baz yılı kur cinsinden KBGSYH'yi, yani reel KBGSYH değerini (örneğin çalışmamızda yaptığımız gibi 1998 yılı kuru ile sabit fiyatlarla, reel KBGSYH) vermektedir. Sabit fiyatlarla ve sabit döviz kuru ile KBGSYH değeri ile hem GSYH hesaplanırken fiyat değişimleri elimine edilirken, hem de döviz kuru değişimleri ortadan kalkmakta ve yalnızca reel değişkenler dikkate alınmaktadır. Bu çalışmada ağırlıklı olarak ikinci hesaplama dikkate alınmaktadır.

Bu çalışmada Morgan Stanley tarafından geliştirilen Morgan Stanley Capital International (MSCI) endekslerinde sınıflandırılan MSCI Yükselen Piyasa Ekonomileri Endeksinde yer alan ülkeler (Tayvan hariç) ele alınmakta ve yukarıda belirtilen yöntemle Sabit döviz kuru ile sabit KBGSYH rakamları hesaplanmakta ve karşılaştırma yapılacaktır. Bu ülkeler Brezilya, Şili, Çin, Kolombiya, Çek Cumhuriyeti, Mısır, Yunanistan, Macaristan, Hindistan, Endonezya, Güney Kore, Malezya, Meksika, Peru, Filipinler, Polonya, Rusya, Katar, Güney Afrika, Tayvan, Tayland, Türkiye ve Birleşik Arap Emirlikleri⁵ olarak verilmektedir.

Analizde kullanılan veriler Dünya Bankasının World Development Indicators göstergelerinden alınmıştır. Tüm tablolarda LCU (Local Currency Unit) kısaltması ulusal para birimi ile ölçülen değerleri ifade etmektedir. Cari LCU cari fiyatlarla ulusal para birimi cinsinden GSYH değerini, sabit LCU ise sabit fiyatlarla (tüm tablolarda 1998 fiyatlarıyla) ulusal para birimi cinsinden GSYH değerini vermektedir. Tüm tablolarda KBGSYH hem cari fiyatlarla ulusal para birimi ve cari döviz kuru ile hem de sabit fiyatlarla (1998 fiyatları ve 1998 döviz kuru ile – reel olarak) verilmektedir.

Tablo 3. Cari Fiyatlarla/Döviz Kuruyla ve Sabit Fiyatlarla/Kuruyla Fert Başına Düşen Gelir

Ülkeler	Hindistan		Rusya		Brezilya	
	KBGSYH (Cari LCU ve Döviz Kuru)	KBGSYH (Sabit LCU ve 1998 Döviz Kuru)	KBGSYH (Cari LCU ve Döviz Kuru)	KBGSYH (Sabit LCU ve 1998 Döviz Kuru)	KBGSYH (Cari LCU ve Döviz Kuru)	KBGSYH (Sabit LCU ve 1998 Döviz Kuru)
1980	272,96	472,18			1615,30	5552,16
1981	284,55	489,08			1769,34	5184,86
1982	284,78	494,48			1847,46	5094,91
1983	303,43	518,4			1303,29	4810,02
1984	295,34	526,04			1310,58	4952,47
1985	299,3	541,35			1369,24	5233,24
1986	321,26	554,78			1613,29	5536,85
1987	347,61	564,34			1734,91	5624,49
1988	375,98	605,54			1909,88	5513,70
1989	362,77	628,17			2347,95	5592,37
1990	384,69	649,33			2598,03	5325,50
1991	333,49	642,96			2240,49	5316,80
1992	329,68	664,78			2112,18	5208,12

⁵ MSCI Emerging Markets Index, https://www.msci.com/resources/factsheets/index_fact_sheet/msci-emerging-markets-index-usd-net.pdf (07.02.2018).

1993	316,19	682,8	1164,5	5581,99	2333,76	5367,04
1994	353,56	714,26	1879,42	4886,4	3349,54	5566,98
1995	393,71	753,75	2111,71	4682,68	4827,33	5723,77
1996	409,02	795,41	2646,36	4520,67	5163,27	5758,96
1997	433,96	812,25	2737,64	4591,55	5279,15	5862,21
1998	430,03	846,72	1834,83	4355,4	5083,63	5792,53
1999	454,01	905,08	1330,76	4648,51	3477,61	5732,30
2000	459,9	923,33	1771,64	5134,91	3738,88	5893,92
2001	465,78	951,25	2100,47	5419,32	3139,93	5881,21
2002	478,6	970,86	2375,17	5702,57	2820,37	5973,93
2003	550,34	1030	2975,13	6146,44	3043,79	5961,99
2004	635,16	1093,79	4101,84	6614,08	3597,83	6215,23
2005	731,87	1176,64	5323,47	7062,7	4733,18	6330,57
2006	815,7	1266	6920,21	7663,6	5809,12	6507,14
2007	1022,4	1369,35	9101,24	8331,93	7241,08	6823,30
2008	1081,07	1401,97	11635,29	8773,04	8700,61	7092,74
2009	1102,18	1499,42	8562,82	8084,47	8462,39	7006,52
2010	1382,91	1630,69	10674,99	8444,78	11124,08	7464,47
2011	1517,04	1715,99	13323,86	8798,02	13042,20	7683,18
2012	1479,29	1780,15	14078,82	9082,34	11922,70	7745,81
2013	1513,16	1879,31	14487,26	9184,54	11711,06	7885,95
2014	1586,47	1991,65	12937,03	9223,27	11383,60	7827,67

Kaynak: Dünya Bankası'nın World Development Indicators verileri kullanılarak yazar tarafından hesaplama yapılmıştır.

Tablo 3'te Hindistan, Rusya ve Brezilya'nın cari ulusal para birimi ve döviz kuru ile sabit ulusal para birimi ve döviz kuru cinsinden KBGSYH rakamları yer almaktadır. Tablodan da görüldüğü gibi, cari fiyatlar ve döviz kuru cinsinden KBGSYH Hindistan'da 1980 yılında 272,96 dolardan 2014 yılında 1586,47 dolara, Rusya'da 1993 yılında 1164,5 dolardan 2014 yılında 12937,03 dolara ve Brezilya'da 1980 yılında 1615,3 dolardan 11383,60 dolara yükselmiştir. Sabit ulusal para birimi ve döviz kuru cinsinden ise KBGSYH Hindistan'da 1980 yılında 472,18 dolardan 2014 yılında 1991,65 dolara, Rusya'da 1993 yılında 5581,99 dolardan 9223,27 dolara ve Brezilya'da ise 5552,16 dolardan 7827,67 dolara yükselmiştir.

Tablo 4. Cari Fiyatlarla/Döviz Kuruyla ve Sabit Fiyatlarla/Kuruyla Fert Başına Düşen Gelir

Yıllar	Türkiye		Çek Cumhuriyeti		Macaristan	
	KBGSYH (Cari LCU ve Döviz Kuru)	KBGSYH (Sabit LCU ve 1998 Döviz Kuru)	KBGSYH (Cari LCU ve Döviz Kuru)	KBGSYH (Sabit LCU ve 1998 Döviz Kuru)	KBGSYH (Cari LCU ve Döviz Kuru)	KBGSYH (Sabit LCU ve 1998 Döviz Kuru)
1980	1566,75	2659,7				
1981	1580,89	2724,88				
1982	1403,24	2756,88				
1983	1310,28	2827,85				

1984	1246,21	2950,86				
1985	1367,17	3010,97				
1986	1508,91	3157,32				
1987	1703,54	3390,49				
1988	1742,93	3405,44				
1989	2019,04	3354,82				
1990	2790,58	3602,68				
1991	2750,73	3568,17		3333,88		8526,08
1992	2850,6	3687,3		3716,87		8268,05
1993	3181,63	3906,68	3916,07	7263,61	3855,12	8229,80
1994	2267,92	3666,05	4583,57	7472,23	4151,47	8483,95
1995	2893,24	3893,13	5764,9	7941,97	4474,02	8622,32
1996	3052,31	4115,09	6473,5	8291,75	4508,18	8640,88
1997	3143,99	4357,83	5980,29	8244,73	4580,03	8954,85
1998	4389,32	4389,32	6447,47	8226,46	4735,3	9353,57
1999	4009,3	4176,87	6293,3	8353,29	4789,53	9684,41
2000	4215,04	4393,22	5994,08	8736,46	4619,53	10120,07
2001	3053,89	4082,07	6594,78	9036,94	5266,8	10533,73
2002	3570,48	4270,93	8011,92	9203,51	6645,64	11037,12
2003	4586,86	4432,22	9741,06	9537,74	8391,14	11494,24
2004	5855,39	4781,09	11667,65	10006,57	10254,2	12088,54
2005	7117,32	5115,03	13317,72	10636,49	11155,96	12640,06
2006	7727,52	5400,46	15159,15	11337,17	11392,07	13141,64
2007	9309,29	5586,65	18333,98	11894,43	13830,83	13218,06
2008	10382,15	5557,2	22649,42	12115,97	15649,72	13352,37
2009	8624,17	5220,96	19698,49	11463,84	12948,08	12495,91
2010	10111,19	5616,36	19764,02	11692,83	13009,08	12617,27
2011	10584,45	6034,88	21656,92	11898,16	14032,77	12875,45
2012	10646,03	6088,42	19640,93	11774,55	12819,71	12723,54
2013	10975,26	6266,64	19813,87	11708,47	13585,43	12999,73
2014	10514,8	6370,93	19529,84	11944,3	14028,72	13520,03

Kaynak: Dünya Bankası'nın World Development Indicators verileri kullanılarak yazar tarafından hesaplama yapılmıştır.

Tablo 4'te Türkiye, Çek Cumhuriyeti ve Macaristan'ın cari ulusal para birimi ve döviz kuru ile sabit ulusal para birimi ve döviz kuru cinsinden KBGSYH rakamları yer almaktadır. Tablodan da görüldüğü gibi, cari fiyatlar ve döviz kuru cinsinden KBGSYH Türkiye'de 1980 yılında 1566,77 dolardan 2014 yılında 10514,8 dolara, Çek Cumhuriyeti'nde 1993 yılında 3916,07 dolardan 2014 yılında 19529,84 dolara ve Macaristan'da 1991 yılında 3333,88 dolardan 14028,72 dolara yükselmiştir. Sabit ulusal para birimi ve döviz kuru cinsinden ise KBGSYH Türkiye'de 1980 yılında 2659,7 dolardan 2014 yılında 6370,93 dolara, Çek Cumhuriyeti'nde 1993 yılında 7263,61 dolardan 11944,3 dolara ve Macaristan'da ise 8526,06 dolardan 13520,03 dolara yükselmiştir.

Tablo 5. Cari Fiyatlarla/Döviz Kuruyla ve Sabit Fiyatlarla/Kuruyla Fert Başına Düşen Gelir

Yıllar	Endonezya	Şili		Çin		KBGSYH (Sabit LCU ve 1998 Döviz Kuru)
	KBGSYH (Cari LCU ve Döviz Kuru)	KBGSYH (Sabit LCU ve 1998 Döviz Kuru)	KBGSYH (Cari LCU ve Döviz Kuru)	KBGSYH (Sabit LCU ve 1998 Döviz Kuru)	KBGSYH (Cari LCU ve Döviz Kuru)	
1980	528,93	994,76	2454,29	4839,97	309,57	186,78
1981	612,50	1050,96	2863,46	4995,38	289,12	193,94
1982	613,02	1038,30	2103,89	4414,39	279,38	208,33
1983	540,1	1100,83	1683,76	4184,69	295,57	227,42
1984	542,31	1154,14	1613,34	4450,38	300,41	258,59
1985	529,28	1169,26	1361,52	4693,52	292,88	289,67
1986	475,42	1214,06	1440,36	4877,38	279,87	310,87
1987	442,15	1253,64	1671,19	5114,51	299,94	341,78
1988	507,35	1308,39	1937,70	4755,83	368,29	445,98
1989	569,22	1401,37	2195,51	5870,44	405,77	384,16
1990	630,67	1500,54	2401,50	5988,97	345,76	393,46
1991	694,25	1606,37	2727,61	6363,22	357,42	424,10
1992	740,92	1693,49	3277,71	7032,38	421,34	478,74
1993	827,81	2034	3461,47	7408,07	523,18	539,23
1994	912,1	1891,07	3943,00	7713,75	471,76	602,90
1995	1026,3	2018,44	5026,68	8409,69	607,52	661,95
1996	1137,27	2140,44	5263,23	8906,37	707,03	720,06
1997	1063,57	2208,70	5674,36	9365,84	778,94	778,49
1998	463,88	1891,73	5367,24	9541,26	825,56	831,61
1999	671,01	1880,28	4872,72	9347,38	869,66	887,25
2000	780,09	1945,78	5228,23	9645,35	954,54	954,49
2001	748,18	1989,33	4709,93	9846,25	1047,48	1026,21
2002	900,13	2050,91	4566,55	9939,15	1141,76	1112,03
2003	1065,66	2120,28	4948,77	10211,09	1280,60	1215,86
2004	1150,35	2197,42	6,323,767	10702,85	1498,17	1330,44
2005	1263,48	2291,86	7728,61	11169,11	1740,09	1472,79
2006	1590,18	2386,19	9500,83	11529,91	2082,17	1650,41
2007	1860,62	2504,47	10513,54	11990,18	2673,28	1874,88
2008	2167,85	2620,52	10791,02	12248,62	3441,24	2044,80
2009	2262,72	2706,12	10217,31	11989,13	3800,47	2222,52
2010	3125,22	2837,10	12785,05	12541,03	4514,96	2446,97
2011	3647,62	2972,83	14582,17	13129,66	5574,22	2666,25
2012	3700,52	3111,05	15253,33	13697,15	6264,61	2858,93
2013	3623,53	3242,39	15741,71	14123,80	6991,90	3063,44
2014	3491,93	3362,66	14528,32	14239,96	7589,97	3269,51

Kaynak: Dünya Bankası'nın World Development Indicators verileri kullanılarak yazar tarafından hesaplama yapılmıştır.

Tablo 5'te Endonezya, Şili ve Çin'in 1980-2014 arasında cari ulusal para birimi ve döviz kuru ile sabit ulusal para birimi ve döviz kuru cinsinden KBGSYH rakamları yer almaktadır. Tablodan da görüldüğü gibi, cari fiyatlar ve döviz kuru cinsinden KBGSYH Endonezya'da 1980 yılında 528,93 dolardan 2014 yılında 3491,3 dolara, Şili'de 1980 yılında 2454,29 dolardan 2014 yılında 14528,32 dolara ve Çin'de 1980 yılında 309,87 dolardan 7589,97 dolara yükselmiştir. Sabit ulusal para birimi ve döviz kuru cinsinden ise KBGSYH Endonezya'da 1980 yılında 994,76 dolardan 2014 yılında 3362,66 dolara, Şili'de 1980 yılında 4839,97 dolardan 2014 yılında 14239,97 dolara ve Çin'de ise 1980 yılında 186,78 dolardan 3269,51 dolara yükselmiştir.

Tablo 6. Cari Fiyatlarla/Döviz Kuruyla ve Sabit Fiyatlarla/Kuruyla Fert Başına Düşen Gelir

Yıllar	Kolombiya		Meksika		Peru		KBGSYH (Sabit LCU ve 1998 Döviz Kuru)
	KBGSYH (Cari LCU ve Döviz Kuru)	KBGSYH (Sabit LCU ve 1998 Döviz Kuru)	KBGSYH (Cari LCU ve Döviz Kuru)	KBGSYH (Sabit LCU ve 1998 Döviz Kuru)	KBGSYH (Cari LCU ve Döviz Kuru)	KBGSYH (Sabit LCU ve 1998 Döviz Kuru)	
1980	1204,10	3893,74	2809,30	9551,38	1017,10	3295,10	
1981	1282,33	3892,32	3522,64	10152,11	1184,44	3393,32	
1982	1342,49	3841,10	2394,49	9866,25	1164,10	3305,29	
1983	1304,65	3815,22	2008,20	9250,09	904,87	2892,29	
1984	1260,40	3857,09	2319,08	9383,066	897,07	2927,75	
1985	1125,20	3891,37	2386,02	9427,03	751,03	2920,00	
1986	1103,34	4032,98	1639,81	8887,32	1064,19	3123,13	
1987	1125,26	4163,56	1740,89	8868,93	1755,91	3350,57	
1988	1189,14	4247,03	2227,40	8798,97	1394,84	2967,75	
1989	1175,93	4307,41	2657,63	8984,95	1545,46	2546,46	
1990	1175,15	4481,42	3068,70	9252,02	1297,76	2368,84	
1991	1181,09	4498,77	3600,01	9450,82	1525,31	2371,80	
1992	1241,34	4639,88	4080,45	9600,01	1552,97	2311,89	
1993	1405,25	4666,12	5544,90	9794,58	1476,83	2386,19	
1994	2170,79	4854,16	5690,65	10060,95	1851,01	2630,51	
1995	2470,57	5022,34	3640,82	9304,51	2165,12	2776,18	
1996	2553,22	5043,82	4131,78	9671,40	2209,28	2806,91	
1997	2760,25	5136,33	4907,36	10160,56	2289,02	2942,20	
1998	2510,91	5088,10	5038,61	10456,10	2163,65	2887,37	
1999	2167,32	4802,56	5722,12	10561,71	1930,65	2889,08	
2000	2471,93	4942,26	6649,75	10954,31	1967,19	2926,44	
2001	2396,06	4953,47	6952,26	10738,51	1965,28	2905,68	
2002	2356,44	5006,23	7023,82	10616,33	2047,08	3024,97	
2003	2245,23	5130,85	6673,15	10635,40	2191,83	3111,62	
2004	2740,41	5332,12	7115,14	10951,95	2445,89	3225,73	

2005	3386,03	5510,66	7893,97	11130,87	2715,19	3386,60
2006	3709,08	5805,95	8666,30	11509,77	3144,09	3597,33
2007	4674,21	6131,22	9219,82	11696,49	3612,31	3856,47
2008	5433,71	6274,17	9578,56	11668,80	4246,70	4157,75
2009	5148,41	6305,52	7647,70	10939,92	4179,78	4149,29
2010	6250,65	6484,32	8851,35	11333,87	5057,51	4442,93
2011	7227,77	6838,87	9715,09	11607,09	5732,61	4668,22
2012	7885,06	7043,40	9703,40	11907,15	6390,31	4880,58
2013	8027,98	7319,06	10172,72	11910,39	6605,97	5093,52
2014	7903,93	7580,36	10325,68	12016,27	6541,81	5144,61

Kaynak: Dünya Bankası'nın World Development Indicators verileri kullanılarak yazar tarafından hesaplama yapılmıştır.

Tablo 6'da Kolombiya, Meksika ve Peru'nun 1980-2014 arasında cari ulusal para birimi ve döviz kuru ile sabit ulusal para birimi ve döviz kuru cinsinden KBGSYH rakamları yer almaktadır. Tablodan da görüldüğü gibi, cari fiyatlar ve döviz kuru cinsinden KBGSYH Kolombiya'da 1980 yılında 1204,10 dolardan 2014 yılında 7903,93 dolara, Meksika'da 1980 yılında 2809,30 dolardan 2014 yılında 10325,68 dolara ve Peru'da 1980 yılında 1017,10 dolardan 6541,81 dolara yükselmiştir. Sabit ulusal para birimi ve döviz kuru cinsinden ise KBGSYH Kolombiya'da 1980 yılında 3893,74 dolardan 2014 yılında 7580,36 dolara, Meksika'da 1980 yılında 9551,38 dolardan 2014 yılında 12016,27 dolara ve Peru'da ise 1980 yılında 3295,10 dolardan 5144,61 dolara yükselmiştir.

Tablo 7. Cari Fiyatlarla/Döviz Kuruyla ve Sabit Fiyatlarla/Kuruyla Fert Başına Düşen Gelir

Yıllar	Polonya	Mısır		Malezya		KBGSYH (Sabit LCU ve Döviz 1998 Kuru)
	KBGSYH (Cari LCU ve Döviz Kuru)	KBGSYH (Sabit LCU ve Döviz 1998 Kuru)	KBGSYH (Cari LCU ve Döviz Kuru)	KBGSYH (Sabit LCU ve Döviz 1998 Kuru)	KBGSYH (Cari LCU ve Döviz Kuru)	
1980			543,4	938,36	1770,18	2715,82
1981			556,44	949,6	1763,34	2833,41
1982			650,88	1017,48	1843,05	2926,72
1983			737,68	1064,85	2033,06	3029,77
1984			847,25	1100,23	2213,66	3178,41
1985			958,63	1141,7	1979,13	3056,82
1986			1079,73	1140,17	1709,69	3004,86
1987			1411,94	1136,96	1926,61	3075,45
1988			1644,27	1164,99	2050,46	3283,09
1989			1609,95	1191,4	2193,92	3478,37
1990	1731,21	5160,09	1099,78	1228,93	2417,46	3686,82
1991	2237,01	4781,09	614,5	1214,36	2626,13	3931,08
1992	2459,84	4886,33	710,69	1241,66	3080,04	4170,07
1993	2501,34	5056,11	770,17	1252,46	3395,53	4467,3
1994	2875,36	5312,5	843,71	1277,47	3686,14	4756,84

1995	3682,82	5674,11	963,21	1311,91	4286,16	5093,47
1996	4140,98	6013,19	1063,6	1352,21	4743,42	5461,83
1997	4116,94	6397,43	1211,74	1400,93	4593,2	5714,69
1998	4510,41	6690,25	1286,79	1431,65	3228,16	5163,89
1999	4389,97	7001,41	1349,92	1492,12	3456,5	5351,47
2000	4492,75	7397,5	1433,44	1544,1	4004,56	5695,67
2001	4981,2	7491,89	1297,19	1569,63	3878,77	5605,43
2002	5196,89	7648,38	1187,53	1577,18	4132,67	5791,17
2003	5693,41	7926,2	987,67	1597,39	4431,24	6011,24
2004	6681,1	8338,14	1064,21	1632,29	4924,59	6301,79
2005	8021,04	8633,24	1243,42	1674,65	5564,19	6518,39
2006	9038,85	9172,55	1412,55	1758,01	6194,71	6760,07
2007	11255,23	9823,15	1703,02	1850,32	7240,75	7060,18
2008	14001,2	10239,21	2087,23	1948,25	8486,51	7274,28
2009	11527,44	10520,84	2336,68	2002,35	7312	7044,1
2010	12599,52	10931,5	2616,05	2064,23	9069,08	7443,81
2011	13893,19	11473,72	2758,21	2058,02	10427,75	7713,47
2012	13145,1	11658,09	3037	2057,14	10834,66	8009,81
2013	13780,55	11827,37	2912,77	2053,7	10973,63	8261,12
2014	14347,79	12229,98	3150,74	2052,83	11307,2	8628,32

Kaynak: Dünya Bankası'nın World Development Indicators verileri kullanılarak yazar tarafından hesaplama yapılmıştır.

Tablo 7'de Polonya, Mısır ve Malezya'nın cari ulusal para birimi ve döviz kuru ile sabit ulusal para birimi ve döviz kuru cinsinden KBGSYH rakamları yer almaktadır. Tablodan da görüldüğü gibi, cari fiyatlar ve döviz kuru cinsinden KBGSYH Polonya'da 1990 yılında 1731,21 dolardan 2014 yılında 14347,79 dolara, Mısır'da 1980 yılında 543,44 dolardan 2014 yılında 3150,74 dolara ve Malezya'da 1980 yılında 1770,18 dolardan 11307,2 dolara yükselmiştir. Sabit ulusal para birimi ve döviz kuru cinsinden ise KBGSYH Polonya'da 1980 yılında 5160,09 dolardan 2014 yılında 12229,98 dolara, Mısır'da 1980 yılında 938,36 dolardan 2014 yılında 2052,83 dolara ve Malezya'da ise 1980 yılında 2715,82 dolardan 8628,32 dolara yükselmiştir.

Tablo 8. Cari Fiyatlarla/Döviz Kuruyla ve Sabit Fiyatlarla/Kuruyla Fert Başına Düşen Gelir

Yıllar	Güney Kore		BAE		Güney Afrika	
	KBGSYH (Cari LCU ve Döviz Kuru)	KBGSYH (Sabit LCU ve Döviz 1998 Kuru)	KBGSYH (Cari LCU ve Döviz Kuru)	KBGSYH (Sabit LCU ve Döviz 1998 Kuru)	KBGSYH (Cari LCU ve Döviz Kuru)	KBGSYH (Sabit LCU ve Döviz 1998 Kuru)
1980	1778,47	3226,04	42879,26	103050,61	2920,78	9220,57
1981	1968,87	3411,26	45131,34	100321,88	2930,11	9481,52
1982	2075,93	3637,44	40244,84	88300,47	2621,33	9211,36
1983	2268,19	4020,84	35135,87	79984,84	2849,12	8812,48
1984	2474,48	4363,09	32655,37	79165,2	2457,21	9024,6

1985	2542,04	4643,11	30067,13	72354,82	1828,7	8686,75
1986	2906,16	5159,84	23727,7	58085,92	2035,41	8468,28
1987	3627,61	5735,96	23953,34	56553,95	2604,62	8433,05
1988	4813,3	6342,38	22476,97	51834,04	2733,58	8580,01
1989	5860,44	6703,99	24218,55	54889,04	2782,25	8591,38
1990	6642,41	7255,45	27989,3	61387,26	3182,21	8391,47
1991	7675,66	7881,76	26945,66	58622,96	3345,81	8136,56
1992	8140,21	8249,99	26864,19	57408,44	3557,11	7798,26
1993	8869,01	8683,5	26141,33	55158,75	3584,05	7729,5
1994	10275,33	9350,65	26495,82	56053,86	3650,49	7808,18
1995	12403,86	10083,75	27973,74	56955,01	3973,95	7878,04
1996	13254,58	10705,87	29813,37	57387,52	3690,14	8035,98
1997	12196,78	11217,57	30377,51	59037,63	3728,37	8058,4
1998	8133,75	10500,53	27681,31	56209,2	3288,21	7910,5
1999	10432,24	11544,95	29278,77	54823,98	3183,16	7907,15
2000	11947,6	12459,89	34207,54	57467,5	3099,12	8037,67
2001	11255,91	12927,69	32105,65	55234,015	2705,75	8087,47
2002	12788,6	13811,3	32355,41	53640,99	2535,48	8269,51
2003	14219,14	14145,98	34294,89	54631,57	3799,41	8406,21
2004	15921,95	14783,48	37179,682	54586,404	4891,969	8676,1
2005	18657,52	15332,04	40298,52	50774,43	5444,076	9014,08
2006	20917,03	16047,69	42950,1	48335,76	5660,08	9390,07
2007	23101,51	16845,84	42913,78	42913,78	6153,69	9758,24
2008	20474,89	17198,21	45720,02	38571,44	5811,6	9929,29
2009	18338,71	17237,72	32905,06	32729,47	5912,16	9637,61
2010	22151,21	18272,78	34341,91	30772,6	7389,94	9786,65
2011	24155,83	18805,07	39901,22	30873,05	8080,83	9951,8
2012	24453,97	19149,6	41712,4	32167,96	7592,19	10019,52
2013	25997,88	19619,76	42986,66	33363,3	6886,32	10084,02
2014	27970,49	20187,09	44238,6	34216,14	6477,89	10077,69

Kaynak: Dünya Bankası'nın World Development Indicators verileri kullanılarak yazar tarafından hesaplama yapılmıştır.

Tablo 8’de Güney Kore, BAE ve Güney Afrika’nın 1980-2014 dönemi için cari ulusal para birimi ve döviz kuru ile sabit ulusal para birimi ve döviz kuru cinsinden KBGSYH rakamları yer almaktadır. Tablodan da görüldüğü gibi, cari fiyatlar ve döviz kuru cinsinden KBGSYH Güney Kore’de 1980 yılında 1778,47 dolardan 2014 yılında 27970,49 dolara, BAE’de 1980 yılında 42879,26 dolardan 2014 yılında 44238,6 dolara ve Güney Afrika’da 1980 yılında 2920,78 dolardan 6477,89 dolara yükselmiştir. Sabit ulusal para birimi ve döviz kuru cinsinden ise KBGSYH Güney Kore’de 1980 yılında 3226,04 dolardan 2014 yılında 20187,09 dolara, BAE’de 1980 yılında 103050,61 dolardan 2014 yılında 34216,14 dolara ve Güney Afrika’da ise 1980 yılında 9220,57 dolardan 10077,69 dolara yükselmiştir.

Tablo 9. Cari Fiyatlarla/Döviz Kuruyla ve Sabit Fiyatlarla/Kuruyla Fert Başına Düşen Gelir

Yıllar	Filipinler	Tayland		Pakistan		KBGSYH (Sabit LCU ve Döviz 1998 Kuru)
	KBGSYH (Cari LCU ve Döviz Kuru)	KBGSYH (Sabit LCU ve Döviz 1998 Kuru)	KBGSYH (Cari LCU ve Döviz Kuru)	KBGSYH (Sabit LCU ve Döviz 1998 Kuru)	KBGSYH (Cari LCU ve Döviz Kuru)	
1980	684,65	125,76	682,77	819,09	303,45	66,69
1981	731,73	141,35	720,90	850,40	348,22	76,53
1982	741,79	154,91	742,70	879,03	327,89	86,24
1983	645,46	175,4	797,93	911,14	321,91	93,73
1984	594,03	242,57	817,87	946,17	334,95	104,44
1985	565,76	257,44	747,49	972,33	321,43	113,66
1986	535,24	266,82	813,10	1007,53	324,44	119,9
1987	579,2	291,32	936,20	1083,47	334,53	129,21
1988	643,82	332,11	1122,58	1206,12	369,7	147,75
1989	704,98	374,73	1294,30	1331,84	358,29	163,38
1990	715,31	425,24	1508,29	1460,42	366,19	176,46
1991	715,14	480,55	1716,61	1567,58	385,78	203,83
1992	814,08	507,89	1929,53	1678,59	422,42	235,21
1993	815,72	540,98	2213,17	1802,23	406,23	253,47
1994	939,16	606,7	2497,90	1930,28	426,42	289,35
1995	1061,35	667,4	2856,25	2067,89	480,09	337,23
1996	1159,57	743,39	3056,75	2162,41	466,62	373,72
1997	1127,01	812,21	2480,47	2079,74	457,57	417,6
1998	966,71	966,71	1855,90	1898,83	449,45	449,45
1999	1087,24	1039,27	2043,91	1962,49	438,39	481,74
2000	1038,9	1122,72	2016,04	2026,41	514,85	613,16
2001	957,28	1193,7	1896,97	2072,34	480,09	659,99
2002	1000,07	1262	2093,98	2175,02	515,4	683,32
2003	1010,55	1339,48	2349,38	2306,91	571,58	732,79
2004	1079,04	1478,71	2643,48	2429,98	642,13	830,46
2005	1194,7	1609,33	2874,38	2514,09	709,59	937,5
2006	1391,77	1746,45	3351,12	2626,60	867,76	1161,04
2007	1672,69	1887,65	3962,75	2761,89	948,8	1279,31
2008	1919,47	2080,48	4384,78	2805,33	923,27	1443,07
2009	1825,34	2128,28	4231,14	2780,65	967	1754,11
2010	2129,5	2349,08	5111,91	2982,94	1023,15	1935,01
2011	2352,52	2491,74	5539,49	2998,32	1215,22	2329,27
2012	2581,82	2666,15	5917,92	3205,37	1206,45	2501,33
2013	2760,29	2865,13	6229,18	3281,39	1212,18	2734,78
2014	2842,94	3086,41	5977,37	3296,38	1341,71	3011,26

Kaynak: Dünya Bankası'nın World Development Indicators verileri kullanılarak yazar tarafından hesaplama yapılmıştır.

Tablo 9’da Filipinler, Tayland ve Pakistan’ın 1980-2014 dönemi için cari ulusal para birimi ve döviz kuru ile sabit ulusal para birimi ve döviz kuru cinsinden KBGSYH rakamları yer almaktadır. Tablodan da görüldüğü gibi, cari fiyatlar ve döviz kuru cinsinden KBGSYH Filipinler’de 1980 yılında 684,65 dolardan 2014 yılında 2842,94 dolara, Tayland’da 1980 yılında 682,77 dolardan 2014 yılında 5977,37 dolara ve Pakistan’da 1980 yılında 303,45 dolardan 1341,77 dolara yükselmiştir. Sabit ulusal para birimi ve döviz kuru cinsinden ise KBGSYH Filipinler’de 1980 yılında 125,76 dolardan 2014 yılında 3086,41 dolara, Tayland’da 1980 yılında 819,09 dolardan 2014 yılında 3296,38 dolara ve Pakistan’da ise 1980 yılında 66,69 dolardan 3011,26 dolara yükselmiştir.

1998 sabit fiyatlarla GSYH ve 1998 ABD döviz kurunu dikkate aldığımızda hesapladığımız RKBGSYH değerlerini 10’ar yıllık dönemler itibariyle değerlendirecek olursak, 1980-1990 döneminde Türkiye’de RKBGSYH %35, 1990-2000 döneminde %22, 2000-2010 döneminde %28 ve 2003-2014 döneminde % 44 arttığını görüyoruz.

Tablo 10. Dönemler İtibariyle Reel Kişi Başına GSYH Artış Oranları (% olarak)

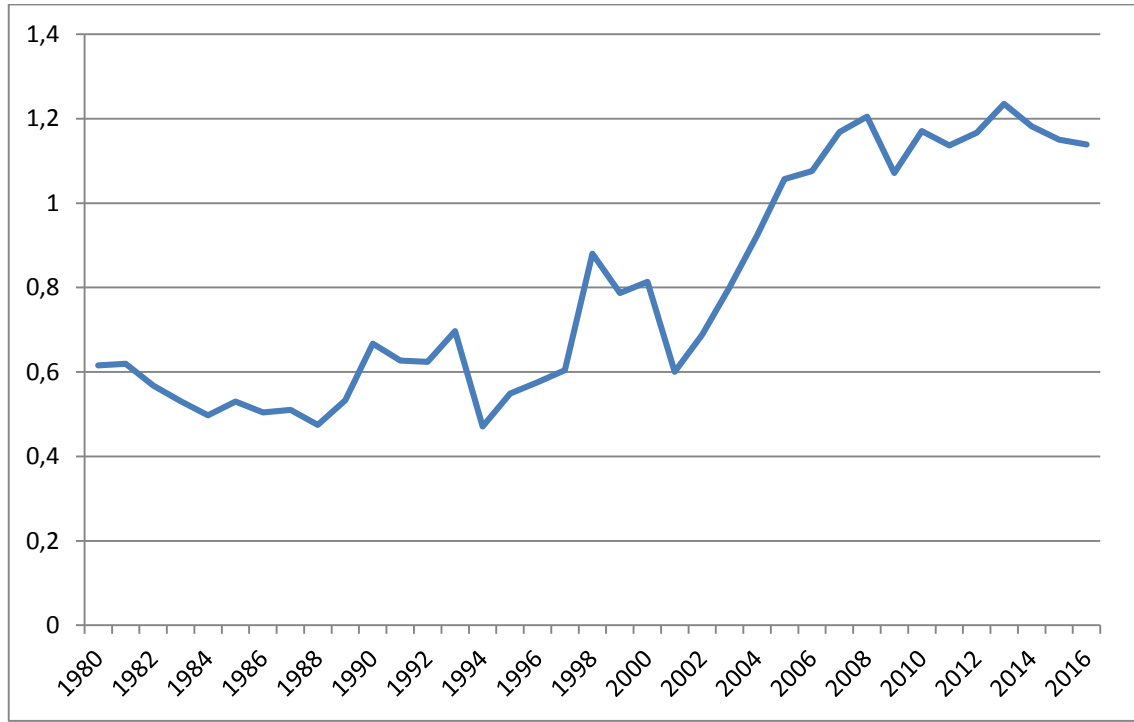
Ülkeler	1980-1990	1990-2000	2000-2010	2003-2014	1980-2014
Brezilya	-4 (13)	11 (16)	27 (13)	33(11)	41 (17)
Rusya	-	-8 (1993-2000) (20)	64 (3)	50 (6)	65 (1993-2014) (13)
Hindistan	38 (5)	42 (6)	77 (2)	93 (2)	322 (3)
Türkiye	35 (7)	22 (11)	28 (12)	44 (8)	140 (8)
Çek Cumhuriyeti	-	20 (1993-2000) (12)	34 (8)	25 (16)	64 (1993-2014) (14)
Macaristan	-	18,7 (1991-2000) (13)	20 (16)	17,6 (19)	58,6 (1991-2014) (15)
Endonezya	51 (4)	30 (8)	46 (7)	59 (4)	238 (5)
Şili	23,7 (10)	61 (3)	30 (11)	39,5 (10)	194 (7)
Çin	111 (2)	143 (1)	156 (1)	169 (1)	1650 (1)
Columbia	15 (11)	10 (17)	31 (9)	48 (7)	95 (12)
Meksika	-3 (12)	18 (14)	3 (17)	13 (20)	26 (18)
Peru	-28 (15)	24 (10)	52 (4)	65 (3)	56 (16)
Polonya	-	43 (5)	48 (5)	54 (5)	137 (1990-2014) (9)
Mısır	31 (9)	26 (9)	34 (8)	29 (14)	119 (10)
Malezya	35,7 (6)	55 (4)	30,6 (10)	30,6 (12)	218 (6)
Güney Kore	125 (1)	72 (2)	47 (6)	43 (9)	526 (2)
Birleşik Arap Emirlikleri	-40,4 (16)	-0,06 (18)	-0,46 (18)	-0,37 (21)	-0,67 (21)
Güney Afrika	-9 (14)	-4 (19)	22 (15)	20 (17)	9 (20)
Katar	-	-	-16,7 (19)	19,5 (18)	22,6 (2000-2014) (19)
Tayland	78 (3)	38 (7)	47 (6)	43(10)	302,4 (4)
Pakistan	33 (8)	12 (15)	23 (14)	26,5 (15)	112 (11)

Not: Parantez içindeki rakamlar ilgili ülkenin ilgili dönem itibariyle RKBGSYH artış oranlarının ülke grubu içindeki sırasımı vermektedir.

Kaynak: Yazarın kendi hesaplamaları.

Tablo'dan da görüldüğü gibi RKBGSYH artış oranları 1980 ile kıyaslandığında 1990 yılında %35, 2000 yılında 1990 yılına göre %22, 2010 yılında 2000 yılı ile kıyaslandığında %28 arttığı görülmektedir. Bu oranda 2003 yılına göre 2014 yılında ise %44 gibi önemli bir artış yaşandığı görülmektedir.

Grafik 1 ise Türkiye GSYH'sinin Dünya GSYH'si içindeki oranını göstermektedir. Bu oran Türkiye GSYH'sinin dünya hasılası içindeki seyrini göstermesi açısından önemlidir.

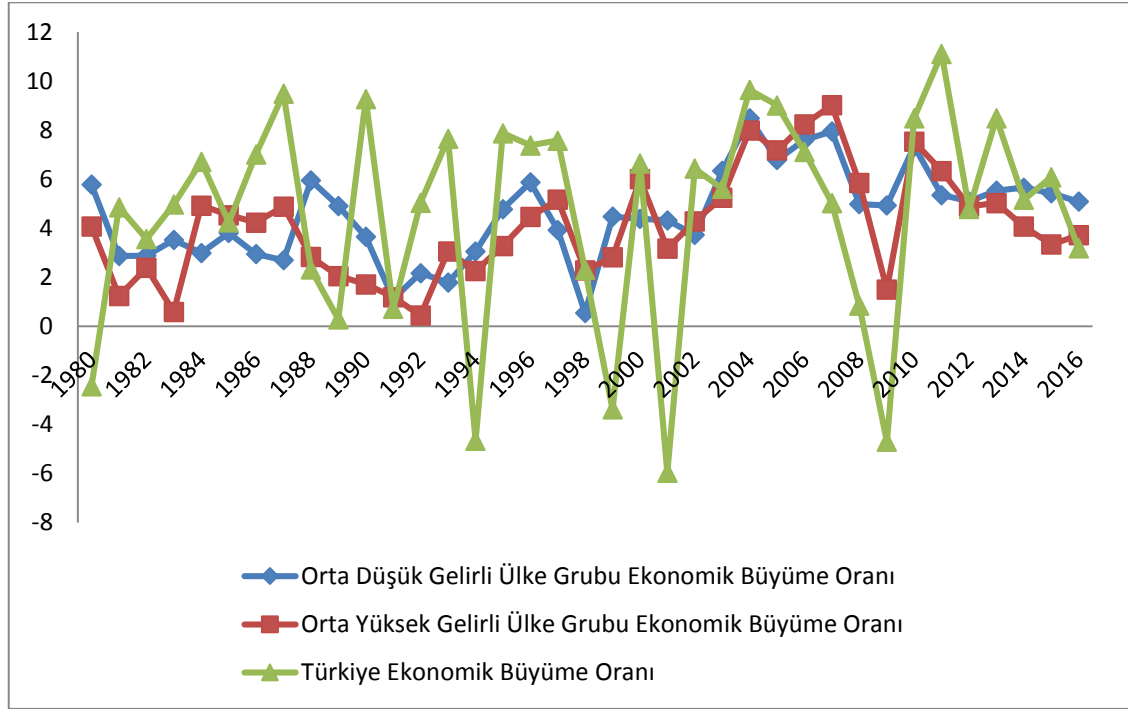
Grafik 1: Türkiye GSYH'sinin Dünya GSYH'si içindeki Payı (% olarak)

Kaynak: Dünya Bankası'nın World Development Indicators verileri kullanılarak yazar tarafından çizilmiştir.

Türkiye'nin 24 Ocak 1980 kararları ile ekonomide önemli dönüşüm gerçekleştirmiştir. Türkiye GSYH'sinin Dünya hasılası içindeki oranı 1980 yılında %0,62 iken, bu oran en yüksek değerine % 1,23 ile 2013 yılında ulaşmıştır. Grafikten de görüldüğü gibi özellikle 2001 – 2008 döneminde Türkiye GSYH'sinin Dünya hasılası içindeki oranı sürekli artmıştır. 2009 yılında bu oranda önemli gerileme olduğu görülmektedir. Bu da 2008 dünya finans krizinin Türkiye ekonomisi üzerindeki etkisi ile açıklanabilir.

Dünya Bankası ülke sınıflandırmasına göre Türkiye 1987-1996 yılları arasında Düşük Orta Gelirli Ülkeler grubunda, 1997-1998 yılları arasında Yüksek Gelirli Ülkeler grubunda, 1999 yılında Düşük Gelirli Ülkeler grubunda, 2000 yılında Yüksek Gelirli Ülkeler grubunda, 2001-2003 yılları

arasında Düşük Gelirli Ülkeler grubunda ve 2004 yılından itibaren Yüksek Gelirli Ülkeler grubunda yer almaktadır⁶⁷.

Grafik 2: Orta Yüksek Gelirli Ülkelerin ve Türkiye'nin Ekonomik Büyüme Oranı

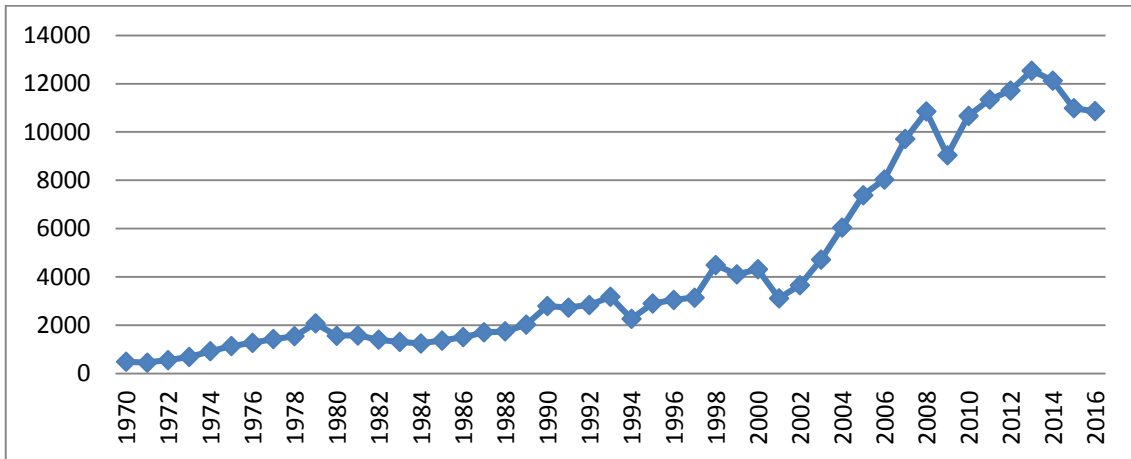
Kaynak: Dünya Bankası'nın World Development Indicators verileri kullanılarak yazar tarafından çizilmiştir.

Grafik 2'den görüldüğü gibi, Türkiye'nin özellikle 1980, 1994, 1999, 2001 ve 2009 yıllarında önemli ekonomik küçülme yaşadığı ve dünya ekonomisine paralel bir ekonomik büyüme performansı gösterdiği görülmektedir. Bu sonuç Göcen (2017) tarafından yapılan çalışmada da ortaya konmaktadır. Göcen (2017)'e göre 2002 sonrasında Türkiye'nin ekonomik performansı diğer ülke grupları ile benzer eğilim göstermektedir. Türkiye'nin ekonomik büyüme performansının aynı zamanda önemli ölçüde inişli çıkışlı seyir izlediği de görülmektedir.

Bununla birlikte Türkiye'de Cari fiyatlarla KBGSYH değerinin ilk defa 2008 yılında 10,000 Dolar düzeyini aştığı, en yüksek değerine de 2013 yılında ulaştığı ve bu yıldan itibaren KBGSYH değerinin azaldığı görülmektedir.

⁶ World Bank, Upper Middle Income Classification, <https://data.worldbank.org/income-level/upper-middle-income>, (07.02.2018).

⁷ World Bank, World Bank GNI per capita Operational Guidelines & Analytical Classifications, <http://siteresources.worldbank.org/DATASTATISTICS/Resources/OGHIST.xls> (24.04.2018).

Grafik 3: Cari Fiyatlarla Kişi Başına Düşen GSYH

Kaynak: Dünya Bankası'nın World Development Indicators verileri kullanılarak yazar tarafından çizilmiştir.

4.SONUÇ

İktisadi büyüme genellikle bir yıl içinde üretim kapasitesinde veya reel GSYH'de görülen ve sayısal olarak ölçülebilen reel artışlardır. Kişi başına gelir açısından bakıldığında büyüme, hem bir toplumdaki ekonomik faaliyetlerin ölçeğinde meydana gelen artışı hem de kişi başına gelir artışını ifade etmektedir. Tüm bu tanımlardan da görüldüğü gibi ekonomik büyüme reel bir kavramdır, yani fiyat değişimleri veya hangi para birimi ile ifade edilmesine bakmayarak üretim artışını ifade etmektedir.

KBGSYH ortalama bir değer olup bir ülkenin gelişmişlik seviyesinin ölçülmesinde sık kullanılan yöntemlerden biridir. Cari fiyatlarla ve cari döviz kuru ile ölçüldüğünde Türkiye'nin KBGSYH değeri 1980 yılında 1567 Dolar iken, 2014 yılında 10515 Dolar olmuştur. Sabit fiyatlarla ve sabit döviz kuru ile (1998 fiyatları ve döviz kuru ile) ölçüldüğünde ise bu değer 1980 yılında 2660 Dolar iken, 2014 yılında ise 6371 Dolar olmuştur. 2003-2014 döneminde KBGSYH'nin reel olarak (1998 fiyatları ve döviz kuruna göre) % 44 arttığı görülmektedir. Nominal anlamda bakıldığında 2002-2014 döneminde KBGSYH artışının %195, reel anlamda ise %49 olduğu görülmektedir,

1980 yılından itibaren onar yıllık dönemler itibariyle KBGSYH büyüme oranlarına bakıldığında, Türkiye'nin tüm dönemlerde orta bir gösterge ile gelişmekte olan ülkeler grubu içinde sıralandığı görülmektedir. 2000'li yıllarda ise özellikle 2001 krizinden sonra bu artışın diğer dönemlerle kıyaslandığında daha yüksek olduğu görülmektedir. Türkiye'nin GSYH'sinin dünya hâsılasına oranının özellikle 2001-2008 döneminde arttığı ve bu oranın 2013 yılında en yüksek değerine ulaştığı görülmektedir.

Türkiye'nin kalıcı bir yüksek iktisadi büyüme performansı elde etmesi için özellikle beşeri sermaye oluşumunun hızlandırılması gerekir. Bu bağlamda eğitim ve Ar-Ge yatırımlarına ağırlık verilerek katma değeri yüksek üretim gerçekleştirilmelidir. Türkiye'nin küreselleşen dünyada rekabet gücü elde etmesi için ileri teknoloji ürün ihracatının toplam ihracat/GSYH içindeki payı artırılmalıdır.

KAYNAKÇA

Arthur, A. J. (1964). The meaning and measurement of economic growth. Issued by Commonwealth Treasury, Canberra, A.C.T.

- http://archive.treasury.gov.au/documents/1689/PDF/Treasury_1964_The_meaning_and_measurement_of_economic_growth.pdf
- Cansen, E. (2013). Dani Rodrik ve Mehmet Şimşek, Hürriyet Gazetesi (19.06.2013).
<http://www.hurriyet.com.tr/dani-rodrik-ve-mehmet-simsek-23538013> (04.02.2018).
- Causes Of Economic Growth. <http://www.economicshelp.org/macroeconomics/economic-growth/causes-economic-growth/>
- Deutsche bundesbank, Monatsbericht October2017,
<https://www.bundesbank.de/resource/blob/665506/bba347ca91f1c43934611653cf0741d1/mL/2017-10-monatsbericht-data.pdf>
- Erdinç, Z. (2013). İktisadi büyüme kavramı. Güler GÜNŞOY ve Zeynep ERDİNÇ (ed.), *İktisadi Büyüme*, Anadolu Üniversitesi Yayını, No. 2898/Açıköğretim Fakültesi Yayını, No. 1855, Eskişehir.
- Ertuğrul, A., Yeldan, E. (2003). On the structural weaknesses of the post-1999 Turkish Disinflation Program. *Turkish Studies*, 4(2), 53-66.
- Fırat, E. (2009). Türkiye’de 1980 sonrası yaşanan üç büyük kriz ve sonuçlarının ekonomi-politiği. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, (17), 501-524.
- Göcen, S. (2017). Türkiye’nin 1990-2015 dönemindeki ekonomik performansı üzerine bir değerlendirme. *Marmara İktisat Dergisi*, 1(1), 61-76.
- Gupta, P. (2016). Capital flows and central banking: the Indian experience. The World Bank, <http://documents.worldbank.org/curated/en/969741467991947605/pdf/WPS7569.pdf> (16.08.2018).
- Gürses, U. (2013). Milligelirdeki artış oranı ne?,
<https://ugurgurses.wordpress.com/2013/06/18/milli-gelirdeki-artist-orani-ne/>
- İsmihan, M. (2013). Kronik istikrarsızlık ve potansiyel büyüme hızı: türkiye deneyimi, 1960-2006. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24 (1).
- Kibritleoğlu, A. (2013). Türkiye’nin gayrisafi yurtiçi hasılası 2002-2012’de ne kadar büyüdü?, *İktisat ve Toplum Dergisi*, Sayı 33-34 (Temmuz-Ağustos), s. 7-17.
- Kolsuz, G. & Yeldan, A. E. (2014). 1980 Sonrası türkiye ekonomisinde büyümenin kaynaklarının ayrıştırılması. *Çalışma ve Toplum*, 40 (1).
- MSCI Emerging Markets Index,
https://www.msci.com/resources/factsheets/index_fact_sheet/msci-emerging-markets-index-usd-net.pdf (07.02.2018).
- Rickens, C. (2015). Quantitative easing staatsanleihenkaufe - wer hat's vorgemacht?
<http://www.spiegel.de/wirtschaft/soziales/staatsanleihen-programme-anderer-notenbanken-a-1014432.html> (07.02.2018).
- Sungur, O. (2015). 2000 Sonrası Türkiye ekonomisi: büyüme, enflasyon, işsizlik, borçlanma ve dış ticarete gelişmeler. *Toplum ve Demokrasi Dergisi*, 9 (19-20).
- Suttle, P., Huefner, F., Koepke, R. (2013). Capital flows to emerging market economies (IIF Research Note), https://www.iif.com/system/files/cf_0113_2.pdf (16.08.2018).
-

Taşar, M. O. (2010). Türkiye'nin güçlü ekonomiye geçiş programı ve makro ekonomik etkilerinin analizi, *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, 2010, Cilt:3, Sayı:1, s.76-97.

Uygur, E. (2001). "Krizden krize Türkiye: 2000 kasım ve 2001 şubat krizleri", Türkiye Ekonomi Kurumu Tartışma Metni 2001/1.

WORLD BANK (2017). World development indicators, <https://data.worldbank.org/data-catalog/world-development-indicators> (07.02.2018).

WORLD BANK, Upper middleincome classification, <https://data.worldbank.org/income-level/upper-middle-income>, (07.02.2018).

WORLD BANK, World Bank GNI per capita Operational Guidelines & Analytical Classifications, <http://siteresources.worldbank.org/DATASTATISTICS/Resources/OGHIST.xls> (24.04.2018).